

Genel Muhasebe - I

Ankara Üniversitesi
Siyasal Bilgiler Fakültesi
İşletme Bölümü
Muhasebe ve Finansman Anabilim Dalı

FİNANSAL TABLOLAR

“İşletmede meydana gelen ekonomik ve ticarî işlemlere ilişkin verilerin rapor şeklinde sunulması fonksiyonu”

En önemli rapor grubu: Finansal Tablolar

FİNANSAL TABLOLAR

Temel Finansal Tablolar

Bilanço

Gelir Tablosu (kâr ve zarar cetveli)

TEMEL FİNANSAL TABLOLAR-BİLANÇO

Bilanço: Bir işletmenin belli bir andaki finansal durumunu gösteren tablo

Bilanço: Bir işletmenin belli bir andaki parasal kesiti veya o andaki enstantane fotoğrafı

TEMEL FİNANSAL TABLOLAR-BİLANÇO

Muhasebe Temel Denklemi - Bilanço İlişkisi

Kapsam: Aktifler (varlıklar) ve pasifler (kaynaklar)

Bilanço: Bir işletmenin belli bir tarihteki varlıklarının, özsermayesinin ve borçlarının ayrıntılı bir listesi

TEMEL FİNANSAL TABLOLAR-BİLANÇO

Aktifler = Pasifler

Varlıklar = Borçlar + Özsermaye

Muhasebe temel denklemi

=

Bilanço temel denklemi

TEMEL FİNANSAL TABLOLAR-BİLANÇO

Bilançonun sol tarafı = **ekonomik yapı**
veya **aktif yapı**

Bilançonun sağ tarafı = **finansal yapı**
veya **pasif yapı**

TEMEL FİNANSAL TABLOLAR-BİLANÇO

Bilançonun Temel Nitelikleri:

- Ulusal para biriminin, bilançoda yer alan ekonomik değerler ile kaynakların ifade edilmesinde esas alınması
- Bilançonun, belli muhasebe kavramları ile genel kabul görmüş muhasebe ilkelerine uygun olarak düzenlenmesi
- Bilançonun, geçmiş dönem faaliyetlerine ilişkin bir belge olduğunun kabul edilmesi

TEMEL FİNANSAL TABLOLAR-BİLANÇO

Bilançoda;

- Aktif değerlerin gösterilmesi: Maliyet değeri esası
- Borçların gösterilmesi: Tahakkuk esası

Bu kavramların ve ilkelerin uygulanması sonucu: Verilerin doğruluk, güvenilirlik ve karşılaştırma niteliklerine sahip olması

TEMEL FİNANSAL TABLOLAR-BİLANÇO

Bilançonun Çeşitleri:

1-Hesap Tipi Bilançolar

2-Rapor Tipi Bilançolar

TEMEL FİNANSAL TABLOLAR-BİLANÇO

Hesap Tipi Bilançolar

Bu bilançolar (T) sembolü ile gösterilmektedir.

Sol taraf: Aktifler

Sağ taraf: Borçlar ve Özsermaye

TEMEL FİNANSAL TABLOLAR-BİLANÇO

Aktif hesaplar: İki temel hesap grubu

- Dönen varlıklar
- Duran varlıklar

TEMEL FİNANSAL TABLOLAR-BİLANÇO

Dönen varlıklar: Bir yıl veya normal faaliyet dönemi içinde kullanılacak, tüketilecek veya paraya dönüşecek değerler

Örnek: Kasa, alacaklar, stoklar, vb.

Dönen varlıklar = Mütedavil kıymetler =
Döner kıymetler = Dönen değerler = Cari aktifler

TEMEL FİNANSAL TABLOLAR-BİLANÇO

Duran varlıklar: Bir yıl veya işletmenin normal faaliyet dönemi içinde tüketilmeyecek veya paraya dönüşmeyecek değerler

Örnek: Binalar, taşıtlar, demirbaşlar vb.

Duran varlıklar = Bağlı değerler = Sabit değerler = Uzun vadeli aktifler = Duran değerler

TEMEL FİNANSAL TABLOLAR-BİLANÇO

Bilançonun pasifi: İki ana hesap grubu

-Borçlar

-Özsermaye

TEMEL FİNANSAL TABLOLAR-BİLANÇO

Borçlar: İki temel hesap grubu

- Kısa vadeli borçlar
- Uzun vadeli borçlar

TEMEL FİNANSAL TABLOLAR-BİLANÇO

Kısa vadeli borçlar: Bir yıl veya işletmenin normal faaliyet dönemi içinde vadesi gelen borç kalemleri

Örnek: Banka kredileri, ticarî borçlar, ödenecek ücretler, ödenecek vergi ve fonlar, ödenecek sosyal güvenlik kesintileri, ortaklara borçlar vb.

Kısa vadeli borçlara = Kısa vadeli yabancı kaynaklar
= Carî pasifler

Uzun vadeli borçlar: Vadesi bir yılı aşan borçlar

TEMEL FİNANSAL TABLOLAR-BİLANÇO

Özsermaye: İşletme sahiplerinin işletmeye getirdikleri sermaye ile kâr paylarını işletmede bırakarak yaptıkları yatırımlar

TEMEL FİNANSAL TABLOLAR-BİLANÇO

Hesapların bilançoda izlenişinde belli esaslar geçerlidir.

Aktif değerlerin bilançoda gösterilmesinde;

1-En çok likitten en az likite doğru bir sıra izlenir.

2-En az likitten en çok likite doğru bir sıra esas alınır.

3-Hesaplar karma bir şekilde yer alır.

TEMEL FİNANSAL TABLOLAR-BİLANÇO

Likidite: Varlıkların, değerlerinden kaybetmeden paraya dönüşme hızı

Tekdüzen Muhasebe Sistemi:

İşletmeler aktif kalemleri bilançoda en çok likitten en az likite doğru bir sıra ile göstermek zorundadır.

TEMEL FİNANSAL TABLOLAR-BİLANÇO

Pasiflerin bilançoda gösterilmesinde;

- 1-Kaynaklar kısa vadeliden uzun vadeliye göre sıralanır. Bilançonun baş tarafında borçlar, arkasında özsermaye hesapları yer alır.
- 2-Kaynaklar uzun vadeliden kısa vadeliye göre sıralanır. Pasif tarafının ilk hesapları özsermaye hesapları, ikinci grubu uzun vadeli borçlar ve üçüncüsü de kısa vadeli borçlardır.
- 3-Pasif hesaplar, karma bir esasa göre yer alır.

TEMEL FİNANSAL TABLOLAR-BİLANÇO

Tekdüzen Muhasebe Sistemi:

Bilançoda aktif değer hesapları en çok likitten en az likite doğru bir sıra izlerken, pasif hesaplar da en kısa vadeli kaynaktan en uzun vadeli kaynak esasına göre yer alır.

TEMEL FİNANSAL TABLOLAR-BİLANÇO

AKTİF	BİLANÇO (TL)		PASİF
Dönen Varlıklar	15 000 000	Kısa Vadeli Borçlar	15 000 000
Duran Varlıklar	15 000 000	Uzun Vadeli Borçlar	3 000 000
		Özsermaye	12 000 000
Toplam	30 000 000	Toplam	30 000 000

TEMEL FİNANSAL TABLOLAR-BİLANÇO

İlk iki esasa göre düzenlenen bilançolar,
net değer bilanço esasına göre de
hazırlanmaktadır.

Bu bilançolar; işletmenin net veya gerçek
aktif değerlerini, net borçlarını ve net
özsermayesini göstermektedir.

TEMEL FİNANSAL TABLOLAR-BİLANÇO

Karma esasa göre hazırlanan bilanço tipi
=

Brüt değer ve karma esas bilançosu

- İşletmenin net varlıklarını ve net kaynaklarını göstermez. Gerçek aktif değerleri, gerçek borçları ve gerçek özsermayeyi saptamak için muhasebe dışı işlemlere gereksinme vardır.
- Hesap sınıfları ve hesap grupları itibariyle bilgileri içermez.
- Şeffaf bilanço niteliklerine sahip olmadığı için yönetim kararlarına esas olamaz.

Tekdüzen Muhasebe Sistemi'ne geçişle birlikte uygulama olanağı kalmamıştır.

TEMEL FİNANSAL TABLOLAR-BİLANÇO

AKTİF	BİLANÇO (TL.)	PASİF
Ödenmemiş Sermaye	-	Sermaye -
Kasa ve Bankalar	-	Yedekler -
Alicılar	-	Birikmiş Amortismanlar -
Alacak Senetleri	-	Şüpheli Alacaklar Karşılığı -
Diğer Alacaklar	-	Satıcılar -
Ticari Mallar	-	Banka Kredileri -
Mamuller	-	Borç Senetleri -
Diğer Stoklar	-	Diğer Borçlar -
Binalar	-	Ödenecek Vergi ve Fonlar -
Taşıtlar	-	Ödenecek Sosyal Güvenlik Kesin. -
Demirbaşlar	-	Alınan Avanslar -
Kuruluş ve Örgütlenme Giderleri	-	Çıkarılmış Tahviller -
Zararlar	-	Dönem Net Kârı -
TOPLAM	-	TOPLAM -
Nazım Hesaplar	-	Nazım Hesaplar -
GENEL TOPLAM	-	GENEL TOPLAM -

TEMEL FİNANSAL TABLOLAR-BİLANÇO

Rapor Tipi Bilançolar

- 1-Basit rapor tipi bilançolar
- 2-Analitik rapor tipi bilançolar

TEMEL FİNANSAL TABLOLAR-BİLANÇO

Basit rapor tipi bilanço

BİLANÇO	
<u>AKTİFLER</u>	<u>TL.</u>
Dönen Varlıklar	500 000
Artı	
Duran Varlıklar	500 000
Toplam Aktifler	1 000 000
<u> </u>	
<u>PASİFLER</u>	
Kısa Vadeli Borçlar	300 000
Artı	
Uzun Vadeli Borçlar	200 000
Artı	
Özsermaye	500 000
Toplam Pasifler	1 000 000

TEMEL FİNANSAL TABLOLAR-BİLANÇO

Analitik rapor tipi bilanço

BİLANÇO	
	<u>TL</u>
Dönen Varlıklar	500 000
Eksi	
Kısa Vadeli Borçlar	<u>300 000</u>
Eşit	
İşletme Sermayesi	<u>200 000</u>
Artı	
Duran Varlıklar	<u>500 000</u>
Toplam	<u>700 000</u>
Eksi	
Uzun Vadeli Borçlar	<u>200 000</u>
Eşit	
Özsermaye	<u>500 000</u>

TEMEL FİNANSAL TABLOLAR-BİLANÇO

Bilançolar malî analiz açısından ikiye ayrılır:

- 1-Karşılaştırmalı bilançolar
- 2-Analitik bilançolar

TEMEL FİNANSAL TABLOLAR-BİLANÇO

Bilançolar kapsamı bakımından ikiye ayrılır:

- 1-İşletme bilançoları
- 2-Konsolide bilançolar

TEMEL FİNANSAL TABLOLAR-BİLANÇO

Bilançolar işletme hukuku açısından ikiye ayrılır:

1-Ticari bilançolar

2-Malî bilançolar

TEMEL FİNANSAL TABLOLAR-BİLANÇO

Türkiye'de Yaygın Olarak Uygulanan Bilanço Tipleri

1-Tekdüzen Muhasebe Sistemi (TMS)
Bilanço Tipi

2-Sermaye Piyasası Kurulu (SPK) Bilanço
Tipi

TEMEL FİNANSAL TABLOLAR-BİLANÇO

Tekdüzen Muhasebe Sistemi (TMS)'nin Öngördüğü Bilanço Tipinin Özellikleri

Maliye Bakanlığı'nın 26 Aralık 1992'de yayınladığı 1 Nolu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'ne göre işletmeler, özet ve ayrıntılı olmak üzere iki tip bilanço düzenlerler.

TEMEL FİNANSAL TABLOLAR-BİLANÇO

- Özet ve ayrıntılı bilançolar, net değer ve likidite esaslarına göre düzenlenir.
- Bilanço hesapları arasında mahsup yapılamaz.
  - "Diğer" grubunda yer alan bir hesap tutarı, ait olduğu grubunun % 20'sini aşıyorsa, bu hesap ayrı bir başlık altında bilançoda gösterilir.
- Bilançolar bir önceki dönemle mukayeseli hazırlanır.
  - İşletmelerin büyüklüklerine göre rakamlar bin, milyon, milyar ya da trilyon olarak gösterilir.
  - Bilanço, otuz adet dipnotla desteklenir ve tamamlanır.

TEMEL FİNANSAL TABLOLAR-BİLANÇO

Sermaye Piyasası Kurulu (SPK) Muhasebe Sistemi'nin Öngördüğü Bilanço Tipinin Özellikleri

SPK Seri:XI No:1 Tebliği ile standart mali tablolar ve raporlara ilişkin esasları saptamıştır. İlgili şirketlerin Tebliğ'e göre ayrıntılı ve özet olmak üzere iki tip bilanço örneği düzenlemeleri öngörülmüştür.

TEMEL FİNANSAL TABLOLAR-BİLANÇO

-Ayrıntılı ve özet bilançolar, net değer ve likidite esaslarına göre düzenlenir.

-Bilançoların açık ve anlaşılabilir bir şekilde düzenlenebilmesi için, gerekli görülen bilgilerin bu tablonun dipnotlarında veya eklerinde verilmesi ilkesi benimsenmiştir.

-"Diğer" başlıklı hesap gruplarında yer alan kalemlerden ait oldukları hesap grubunun %20'sini ve bilanço toplamının %5'ini aşanlar, ilgili "Diğer" kaleminden önce ayrı bir başlık altında gösterilir.